

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Uniwersytet Łódzki
Wydział Biologii i Ochrony Środowiska

Program kształcenia

Stacjonarne studia doktoranckie
ekologii i ochrony środowiska

studia III stopnia

Łódź 2012

(Opis zgodny z Uchwałą Senatu UŁ nr 507)

1. **Nazwa studiów:**

Studia doktoranckie ekologii i ochrony środowiska w Stacjonarnym Studium Doktoranckim Ekologii i Ochrony Środowiska

2. **Zwięzły opis:**

Studium Doktoranckie Ekologii i Ochrony Środowiska powołane zostało w 1993 roku na funkcjonującym wówczas Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UŁ. Studium kształci słuchaczy w zakresie wybranych dyscyplin: biologii, ekologii lub ochrony środowiska. Studenci poszerzają swoją wiedzę także z zakresu filozofii albo ekonomii, znajomości języka angielskiego w zakresie specjalistycznego słownictwa, dydaktyki (metodyka nauczania biologii w szkole wyższej, praktyki zawodowe) oraz opanowują zaawansowane wielowymiarowe metody statystyczne. Program studiów i dobór wysoko wykwalifikowanej kadry prowadzącej zajęcia są nadzorowane przez Radę Instytutu Ekologii i Ochrony Środowiska, podlegają opiniowaniu przez Wydziałową Radę Samorządu Doktorantów i są zatwierdzane przez Radę Wydziału BiOŚ UŁ. Doktoranci przygotowują rozprawy doktorskie, których podstawą jest praca w terenie lub specjalistycznych laboratoriach UŁ albo innych instytucji. Pracownia doktorancka pozwala na słuchaczom na poznanie oraz opanowanie wielu nowoczesnych metod z biologii (np. molekularna taksonomia), ekologii lub ochrony środowiska. Absolwent może znaleźć zatrudnienie w szkołach wyższych, instytutach Polskiej Akademii Nauk, instytutach resortowych, placówkach naukowo-badawczych związanych z ochroną środowiska, parkach krajobrazowych, parkach narodowych, jak również urzędach administracji rządowej i samorządowej zajmujących się ochroną przyrody i środowiska. Może także podjąć pracę jako ekspert w zakresie ochrony środowiska w instytucjach rządowych i europejskich lub administracji lokalnej.

3. **Forma studiów:**

Stacjonarne

4. **Zasadnicze cele kształcenia i nabywane przez absolwenta kwalifikacje:**

Celem kształcenia studiów doktoranckich jest promowanie wysoko kwalifikowanych kadr naukowych biologii lub ekologii i ochrony środowiska poprzez wyposażenie doktoranta w zaawansowaną wiedzę w dyscyplinach biologii lub ekologii i ochrony środowiska oraz umiejętności umożliwiające prowadzenie samodzielnych badań naukowych i prezentację ich wyników oraz realizację procesu kształcenia na poziomie akademickim

5. **Stopień naukowy uzyskiwany przez absolwenta:**

Doktor nauk biologicznych w dyscyplinie biologia albo ekologia.

6. **Wymagania wstępne i oczekiwane kompetencje kandydata na studia:**

Na studia przyjmowani są kandydaci, którzy ukończyli studia na kierunku biologia, ekologia, ochrona środowiska lub kierunkach pokrewnych z dziedzin: nauk przyrodniczych, medycznych, weterynaryjnych oraz rolniczych i uzyskali tytuł magistra lub równorzędny.

Kandydat:

- wyjaśnia funkcjonowanie ekosystemów z wykorzystaniem dorobku nauk biologicznych oraz nauk chemicznych, fizycznych, geograficznych lub społecznych,
- określa możliwości wykorzystania osiągnięć nauk przyrodniczych dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz dalszego ich rozwoju,
- charakteryzuje techniki i narzędzia badawcze z zakresu biologii, ekologii lub ochrony środowiska,
- dyskutuje na temat bieżących problemów biologii, ekologii i ochrony środowiska,
- syntetyzuje wiedzę pozyskaną z fachowej literatury w języku polskim i kongresowym,
- projektuje badania naukowe w terenie lub laboratorium,
- uzasadnia potrzebę aktualizacji i poszerzania wiedzy oraz opracowywania i wdrażania innowacyjnych metod z zakresu biologii, ekologii i ochrony środowiska,
- określa priorytety realizacji zadań realizowanych samodzielnie lub w zespole,
- opisuje aspekty prawne i etyczne odpowiedzialności za pracę własną i innych,
- wymienia pozamaterialne motywy chęci podjęcia pracy naukowej oraz dydaktycznej.

7. Zasady rekrutacji i limit przyjęć na następny rok akademicki:

Zasady rekrutacji zostały zatwierdzone przez Radę Wydziału UŁ. Rekrutację prowadzi komisja (dziekan, kierownik Studium, 5 członków Rady Naukowej Studium oraz przedstawiciel Wydziałowej Rady Samorządu Doktorantów). W postępowaniu rekrutacyjnym uwzględnia się:

- średnią ze studiów I i II stopnia lub jednolitych (0-8 punktów),
- znajomość języków obcych potwierdzoną certyfikatem (0-3 punktów),
- działalność w studenckim ruchu naukowym (0-2 punktów),
- zaliczenie niektórych przedmiotów na uczelni zagranicznej (0-2 punktów),
- publikacje i udział w konferencjach naukowych (0-6 punktów)
- przebieg rozmowy kwalifikacyjnej, w czasie której ocenia się wiedzę i kwalifikacje kandydata (1-9 punktów); razem 30 punktów.

Osoba ubiegająca się o przyjęcie składa następujące dokumenty:

- a/ wniosek o przyjęcie (i przyznanie stypendium doktoranckiego/projakościowego),
- b/ dyplom studiów magisterskich lub równorzędnych,
- c/ życiorys,
- d/ kwestionariusz osobowy i 3 fotografie,
- e/ zaświadczenie o średniej ocen ze studiów I i II stopnia,
- f/ zarys koncepcji pracy doktorskiej, uzgodniony z potencjalnym opiekunem naukowym,

g/ certyfikaty językowe,

h/ informacje o dotychczasowej pracy naukowej (publikacje, komunikaty zjazdowe, nagrody),

i/ opinię o uzdolnieniach i predyspozycjach kandydata do pracy naukowej, sporządzoną przez nauczyciela akademickiego, posiadającego stopień czy tytuł naukowy,

j/ deklarację samodzielnego pracownika o gotowości podjęcia się opieki nad pracą naukową i dydaktyczną kandydata.

Podstawą przyjęcia i otrzymania stypendium jest miejsce na liście rankingowej. Limit przyjęć na rok akad. 2013-2014: 10 osób.

8. Dziedziny i dyscypliny, do których odnoszą się efekty kształcenia:

Dziedzina nauk biologicznych; dyscypliny: biologia, ekologia

9. Szczegółowe efekty kształcenia:

Wiedza – absolwent:

- **04OS3A_W01** – wyjaśnia złożone zależności, procesy i mechanizmy będące przedmiotem badań z zakresu dyscyplin biologia, ekologia lub ochrona środowiska,
- **04OS3A_W02** – dyskutuje bieżące problemy naukowe w uprawnianej dyscyplinie powołując się na aktualne publikacje w wiodących naukowych czasopismach z obiegu międzynarodowego,
- **04OS3A_W03** – charakteryzuje metodologię oraz warsztat badawczy uprawianej dyscypliny,
- **04OS3A_W04** – opisuje przyczyny braku rozwiązań określonych problemów z zakresu dyscyplin: biologia, ekologia lub ochrona środowiska,
- **04OS3A_W05** – wyjaśnia wybrane problemy filozofii nauki lub mikro- i makroekonomii,
- **04OS3A_W06** – posługuje się specjalistycznym słownictwem w zakresie wybranej dyscypliny w języku ojczystym i obcym nowożytnym.

Umiejętności – absolwent:

- **04OS3A_U01** – wykorzystuje dorobek nauk biologicznych oraz nauk chemicznych, fizycznych lub geograficznych w działalności naukowej,
- **04OS3A_U02** – dobiera odpowiednie metody badawcze podczas planowania i prowadzenia badań oraz sporządzania dokumentacji eksperckiej z zakresu biologii, ekologii lub ochrony środowiska,
- **04OS3A_U03** – organizuje i rzetelnie przeprowadza badania związane z pracą doktorską,
- **04OS3A_U04** – interpretuje wyniki własnych badań z wykorzystaniem zaawansowanej analizy statystycznej,

- **04OS3A_U05** – wykorzystuje wiedzę z różnych źródeł informacji, w tym elektronicznych,
- **04OS3A_U06** – krytycznie ocenia jakość tekstów specjalistycznych autorstwa własnego i innych badaczy,
- **04OS3A_U07** – proponuje i stosuje odpowiednie procedury w pozyskiwaniu i rozliczaniu funduszy na realizację projektów naukowych,
- **04OS3A_U08** – przygotowuje i prezentuje pracę doktorską,
- **04OS3A_U09** – prowadzi zajęcia dydaktyczne na podstawowym poziomie akademickim.

Kompetencje – absolwent:

- **04OS3A_K01** – charakteryzuje aspekty etyczne ingerencji badacza w organizm, zespół organizmów lub ich środowisko,
- **04OS3A_K02** – szanuje własność intelektualną autorów, których prace cytuje,
- **04OS3A_K03** – planuje świadomie swój rozwój intelektualny i naukowy,
- **04OS3A_K04** – wyjaśnia potrzebę działania na rzecz podwyższania efektywności pracy twórczej własnej i współpracowników,
- **04OS3A_K05** – wyszukuje i wdraża nowe rozwiązania badawcze,
- **04OS3A_K06** – wymienia argumenty na rzecz popularyzowania wyników badań naukowych,
- **04OS3A_K07** – wyjaśnia zależności pomiędzy rozwojem nauki i dobrobytem społeczeństwa,
- **04OS3A_K08** – współpracuje z zespołem badawczym w roli wykonawcy lub kierownika,
- **04OS3A_K09** – ocenia zagrożenia wynikające ze stosowanych technik badawczych i tworzy warunki dla bezpiecznej pracy.

10. Związek studiów z misją uczelni oraz ze strategią rozwoju uczelni i wydziału:

Program kształcenia w Studium odpowiada misji i strategii Uniwersytetu Łódzkiego, a tym samym założeniom strategii Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŁ. Kształcenie na kierunku Ochrona środowiska uwzględnia uniwersalne wartości etyczne i europejskie tradycje akademickie, zasady demokracji oraz swobody dyskusji akademickiej. W szczególności program kształcenia nawiązuje do zakładanych w Misji Uniwersytetu Łódzkiego:

- jedności nauki i dydaktyki, ponieważ wysoka jakość kształcenia w Studium jest bezpośrednio wynikiem wysokiej jakości badań prowadzonych na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska UŁ,

- jedności w różnorodności, ponieważ zakłada wysoce zróżnicowaną tematykę rozpraw doktorskich, czym nawiązuje również do zakładanego w Strategii Wydziału zwiększenia elastyczności kształcenia,
- otwartości, ponieważ studenci-doktoranci mogą uczestniczyć w konferencjach krajowych i zagranicznych, odbywać staże naukowe w uczelniach w Polsce i za granicą, co pozwala rozszerzyć możliwości badań, poznać inne modele i metody kształcenia, nawiązywać kontakty naukowe w kraju i zagranicą oraz pogłębić znajomość języka obcego,
- udziału Uczelni w innowacyjnym rozwoju miasta Łodzi, regionu łódzkiego i całego kraju, ponieważ uwzględnia najnowsze osiągnięcia nauki oraz ma na celu wskazanie kierunków działań służących rozwiązywaniu problemów miasta, regionu i kraju,
- kształcenia przyszłych elit ludzi mądrych i odpowiedzialnych, o szerokich horyzontach intelektualnych, ponieważ jest realizowany w bezpośrednim kontakcie studentów-doktorantów z licznymi profesorami, adiunktami i specjalistami-praktykami, co jest najskuteczniejszym sposobem zdobywania wiedzy i umiejętności oraz kształtowania postaw.

Zgodnie z założeniami strategii Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŁ program kształcenia jest realizowany w licznych nowo wybudowanych lub zmodernizowanych salach wykładowych i laboratoriach, wyposażonych w nowoczesną aparaturę naukowo-badawczą, z wykorzystaniem bogatych kolekcji organizmów oraz przy zapewnionym swobodnym dostępie do elektronicznych baz danych literaturowych i do księgozbioru jednej z największych w Polsce bibliotek akademickich, a także biblioteki tematycznej z zakresu ochrony środowiska.

11. Wskazanie ewentualnych różnic w stosunku do innych programów studiów doktoranckich o podobnie zdefiniowanych celach i efektach kształcenia prowadzonych w UŁ:

Program kształcenia w Studium Doktoranckim Ekologii i Ochrony Środowiska jest ukierunkowany przede wszystkim na aspekty dotyczące funkcjonowania i ochrony przyrody. Odróżnia się od innych programów studiów doktoranckich profilem unikalnych badań naukowych prowadzonych w zakresie taksonomii i ekologii roślin, grzybów i zwierząt oraz ochrony środowiska.

12. Plan studiów

PLAN STUDIÓW (od roku akad. 2012/2013)

SEMESTR											
Przedmiot	Liczba godz.	ECTS	Sposób zaliczenia	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Pracownia doktorancka	zależnie od tematu pracy	150	Zal. (ocena)								
Seminarium doktoranckie	208	20	Zal. (ocena)	26	26	26	26	26	26	26	26
Metodyka nauczania biologii w szkole wyższej	26 10 w .+ 16 ćw.	6	Egz.		26						
Wykłady monograficzne (do wyboru ^{1,2})	156 ¹	20	Egz. albo Zal. (ocena) ²	13	13	13	26	13	26	13	13
Filozofia lub ekonomia (do wyboru)	60	6	Zal. (ocena)				30	30			
Metody statystyczne w biologii	26 ćw.	4	Egz.		26 ³						
Język angielski (konwersatorium)	52	4	Zal. (ocena)	13	13	13	13				
Praktyki dydaktyczne (praktyki zawodowe)	90 lub 30 rocznie ⁴	18 lub 6 rocznie	Zal.	45 /15	45 /15	45 /15	45 /15	45 /15	45 /15	45 /15	45 /15

¹ Wybór wykładów powinien być zaaprobowany przez opiekuna naukowego. Zadeklarowanie udziału w danym wykładzie nie może być wycofane. Wykłady (z oferowanych przez Wydział, Uczelnię, Łódzkie Towarzystwo Naukowe) powinny być rozłożone możliwie równomiernie podczas 4 lat studiów. Każdy 13-15 godzinny wykład odpowiada 2 ECTS, 26-30 godzinny – odpowiednio – 4 ECTS. Przynajmniej jeden (min. 26 godz.) z wybranych wykładów powinien być prowadzony w języku angielskim i przynajmniej jeden (min. 26 godz.) powinien pochodzić spoza oferty Wydziału.

² Minimum 2/3 wymiaru godzinowego powinny stanowić wykłady kończące się egzaminem.

³ Semestr do uzgodnienia, 2. lub 4.

⁴ Pobierający stypendium doktoranckie Rektora lub inne – 90 godz. rocznie, a niepobierający – 30 godz. (uchwały Rady Wydziału z 27.10.2009 i 26.06.2012); 10 godz. = 2 ECTS. W miarę możliwości, zajęcia rozłożone równomiernie w semestrze letnim i zimowym na wszystkich latach studiów.

Uwaga! Na początku studiów doktoranci zobowiązani są także zaliczyć szkolenie BHP.

Warunkiem ukończenia studiów doktoranckich jest zaliczenie wszystkich przedmiotów objętych planem studiów i zdanie egzaminów z dyscypliny podstawowej – 10 ECTS, filozofii (lub ekonomii) – 6 ECTS oraz języka angielskiego – 6 ECTS. Za praktyki zawodowe (30 – 90 godz.) doktorant uzyskuje 18 albo 6 ECTS rocznie.

13. Opis poszczególnych przedmiotów lub modułów kształcenia:

Opisy przedmiotów są dostępne w USOS i na stronie <https://informator-ects.uni.lodz.pl>.

14. Relacje między efektami kształcenia podanymi w p. 9 a efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów lub modułów kształcenia:

Kierunkowe efekty kształcenia	SMD	WST	WM	JAK	F	E	MNBSW	PD	PDyd
04OS3A_W01	x	x			x			x	
04OS3A_W02	x		x					x	
04OS3A_W03	x							x	
04OS3A_W04	x		x		x				
04OS3A_W05	x				x	x			
04OS3A_W06	x		x	x					x
04OS3A_U01							x	x	
04OS3A_U02	x							x	
04OS3A_U03								x	
04OS3A_U04	x	x						x	
04OS3A_U05	x			x	x	x		x	
04OS3A_U06	x			x				x	
04OS3A_U07	x								
04OS3A_U08	x						x		
04OS3A_U09									x
04OS3A_K01	x				x		x	x	x
04OS3A_K02	x							x	
04OS3A_K03	x		x					x	
04OS3A_K04	x							x	
04OS3A_K05		x						x	
04OS3A_K06	x						x	x	x
04OS3A_K07	x					x	x		
04OS3A_K08								x	
04OS3A_K09		x						x	x

Wykaz skrótów:

Seminarium doktoranckie: **SMD**

Wielowymiarowe Metody statystyczne: **WST**

Wykłady monograficzne: **WM**

Język angielski (konwersatorium): **JAK**

Filozofia: **F**

Ekonomia: **E**

Metodyka nauczania biologii w szkole wyższej: **MNBSW**

Pracownia doktorancka: **PD**

Praktyki dydaktyczne: **PDyd**

15. Opis sposobu sprawdzenia efektów kształcenia w ramach podanego programu z odniesieniem do konkretnych przedmiotów lub modułów kształcenia:

Efekty kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności będą weryfikowane, zgodnie z podanymi w opisie przedmiotów w USOS wymaganiami wykładowców, podczas egzaminów i zaliczeń w formie pisemnej lub ustnej, podczas prezentacji multimedialnych projektów, pisemnego lub ustnego opracowania wybranych zagadnień oraz przygotowywania do publikacji artykułów naukowych, komunikatów zjazdowych i rozprawy doktorskiej. **Efekty kształcenia w zakresie kompetencji społecznych** będą sprawdzane podczas zajęć konwersatoryjnych, w trakcie pracy indywidualnej i grupowej, poprzez dyskusję oraz wyrażanie opinii prowadzącego i uczestników zajęć.

Ocena doktoranta odbywać się będzie podczas otwartych sesji sprawozdawczych na I, II albo III roku, na których doktorant przedstawi wyniki swoich dotychczasowych badań. Oceniany będzie postęp w przygotowaniu rozprawy doktorskiej, wywiązywanie się z realizacji programu studiów, w tym praktyk zawodowych. Doktorant przedstawi także kierownikowi Studium pisemne sprawozdanie ze swoich osiągnięć w danym roku akademickim, takich jak: zasadnicze wyniki pracy badawczej, publikacje, komunikaty zjazdowe, staże itp.

16. Ewentualny plan wykładowców wizytujących:

Nie przewiduje się planowych zajęć. Doktoranci są informowani i zachęceni do udziału w zajęciach fakultatywnych prowadzonych przez naukowców z zagranicy zatrudnianych przez Wydział.

17. Wymiar, zadania i formy odbywania praktyk:

Praktyki dydaktyczne, w wymiarze 30 lub 90 godz. Rocznie, realizowane są z reguły w jednostkach organizacyjnych (katedrach, zakładach), w których doktoranci przygotowują swoją rozprawę doktorską. Zaleca się opiekunom/promotorom, żeby doktoranci prowadzili możliwie różnorodne zajęcia, w tym ćwiczenia terenowe, laboratoryjne, konwersatoria. Mogą także sprawować opiekę nad dyplomantami studiów II stopnia podczas wykonywania przez nich badań terenowych lub laboratoryjnych. Program zajęć studenci konsultują z opiekunami/promotorami lub kierownikiem jednostki. Opiekun/promotor zalicza odbycie praktyk.